

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

4. An, quando tacetur matrimonium fuisse contractum cum impedimento.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

§. III. Quando taceatur, plura subesse impedimenta.

1. **P**loribus impedimentis laborat Caius, ne possit ducere Caiam? Est enim illius consanguineus, est illius affinis, Voto item Castitatis affectus, vel etiam habet impedimentum Criminis, vel est ex duplici stipite consanguineus, vel ex duplici capite affinis, &c. & interrogat, an simul hæc impedimenta proponere debeat Pontifici, an satis sit de illis sigillatim cum Pontifice agere, & distinctas obtinere de singulis dispensationes?

Respondeo, Probabiliorem eam sententiam vocat Sanchez lib. 8. *matrim.* d. 23. num. 1. quæ sustinet, satis esse sigillatim, quia nullibi imposuitur est hoc onus exponendi simul omnia, cum satis sit, afferre causam, quæ persuadeat circa unam dispensationem, & hanc obtinere, & hanc alius separatim, sicuti potest obtineri, & haberi Absolutio unius Excommunicationis, relicta alia, quam quis forte etiam habet.

2. Communior tamen, & probabilior sententia, & ab ipsa praxi, ut habent Sanch. loco cit. num. 2. Castrop. loc. cit. n. 11. Suar. de legibus, lib. 6. cap. 24. Pont. lib. 3. c. 17. §. 3. G. Hurtad. d. 26. diff. 6. Layman. Santarell. Dian. apud Averl. *quest.* 19. *sect.* 5. *vers.* Oportere, firmata docet, opus esse, ut exponantur omnia, nempe, ut Pontifex cognoscat qualitatem, & quantitatem gratiæ, quare concedit, ut inper in simili dictum est. Non est igitur ratio, quasi non possit concedi una dispensatio sine alia; potest enim, sicuti de Absolutione Excommunicationis dictum est, sed propter rationem iam dictam, cum certum sit, longè maiorem gratiam fieri uni tibi, si Pontifex duo, vel tria impedimenta auferat, quàm, si unum. Quare siue ex ignorantia non omnia exponantur, siue impedimenta solum impedientia sunt, vel dirimentia, debebunt simul Pontifici proponi.

3. Prædicta communis sententia temperatur tribus modis; Nam Primò, si unum impedimentum, v. g. consanguinitatis, debet quidem a Pontifice dispensari, sed aliud potest alia via tolli, quàm per dispensationem Pontificiam, quale est Votum Castitatis simplex, quod (si non fuit post pubertatem ratificatum, potest per irritationem a parte tolli, vel quale est impedimentum a sponsalibus, quod potest mutuo consensu sponzorum auferri) tunc non erit tibi necesse hoc impedimentum alia via amovibile manifestare Pontifici; poteris enim consanguinitatem solum exponere, de qua illa dispensationem obtinere, deinde vero, (poteras & antea) Votum, vel sponsalia illis aliis viis a te tollere.

4. Quod, si velis, ut utrumque impedimentum tibi Pontifex dispense, utramque simul aperire debes iuxta nostram sententiam probabiliorē num. 2. explicatam. Et vides rationem? Ut utrumque dispense Pontifex (quæ est maior gratia) debet cognoscere simul utrumque, quo scilicet videat, an tantam gratiam velit concedere. At quando ipse unum tantum impedimentum dispense (aliud enim alia via aliis a te tollit) satis est, si unum ipse cognoscat, quia ipse unam gratiam facit.

5. Scio, eundem Sanchez lib. 8. *matrim.* d. 23. num. 4. docere, quando unum impedimentum est Votum, & aliud est alterius generis, v. g. consanguinitatis, te posse separatim a Pontifice obtinere dispensationem Voti, non facta mentione consanguinitatis, & deinde obtinere dispensationem consanguinitatis, non facta mentione Voti, sed non contra prius dispensationem consanguinitatis, & postea, Voti.

6. Scio Castropalium t. 3. *tract.* 3. d. 6. p. 16. §. 4. num. 12. distinguere, & docere, quando dispensatio unius impedimenti habet alium effectum, quàm habilem personam reddere ad Matrimonium, (qualis est dispensatio Voti Castitatis, quæ habet alios effectus v. g. non peccare contra Religionem fornicando, &c.) posse, tacito altero, separatim prius Voti dispensationem obtinere, & deinde dispensationem consanguinitatis, at non contra, prius

Pars III.

consanguinitatis, & deinde Voti, quia dispensatio consanguinitatis tendit ad faciendam habilem personam ad Matrimonium, & ad nihil aliud, seu nullum alium effectum habet, nisi personam habilem ad Matrimonium facere.

7. Scio Coninch. d. 33. num. 74. & 75. alio modo distinguere, ac dicere, quando duo, vel plura impedimenta sunt quodammodo ejusdem rationis facientia maiorem indecentiam in Matrimonio, ut sunt duæ consanguinitates, vel duæ affinitates, vel altera consanguinitas, altera affinitas, &c. debere simul exponi Pontifici: at verò, quando sunt diversæ omnino rationis, qualia sunt cognatio, & Votum, non esse necesse simul exponere, nam, vel unius, vel alterius dispensatio (ait) obtineri, tacito altero ex his, poterit.

8. Scio, inquam hæc, quæ distinctius apud eosdem legi possunt, sed ego tibi Lector, proposui viam tut. m. & minus scrupulis obnoxiam, nempe, quando impedimentum, quod potest alia via tolli, illa alia via tollere intendis, non obligaris illius mentionem facere, at quando intendis, ut eadem via idem Superior utrumque tollat ad finem contrahendi Matrimonium, certè obligaris. Et ratio est iam dicta, quia tunc Superior maiorem, & ampliorem gratiam concedit.

9. Temperatur Secundò, prædicta communis sententia. Nam, si forte unum impedimentum includitur in alio, sufficit, ut vult Sanchez lib. 8. *de matrim.* d. 24. num. 38. si solum hoc aliud explicetur: sed adverte, id in uno tantum casu posse contingere, ut cum Sanch. rectè notat Averl. *quest.* 19. *sect.* 5. *vers.* Secundo si inter, nempe, si tu labores impedimento publicæ honestatis cum Berta, v. g. ex eo, quod habuisti Matrimonium ratum, vel sponsalia cum ejus olim vivente Sorore, & deinde exponas Pontifici aliud impedimentum affinitatis, quod cum eadem Berta contraxisti ex eo, quod Matrimonium consummasti cum eadem ejus Sorore. In hoc ergo unico casu satis erit, exponere Pontifici hoc impedimentum affinitatis ex consummato Matrimonio confurgens, quia in hoc includitur dictum impedimentum ex Matrimonio rato, & ex sponsalibus, quæ certè supponuntur, præcessisse ad Matrimonium legitime consummatum. Quare, dum Pontifex illi dispense, dispense, & hinc, & quando committit alicui, ut dispense in illo, committit, ut, & dispense in hoc. Alium casum similem non inveniri iidem docent, nisi velis huc reducere, quando unus gradus coniunctionis includitur in alio. De qua infra c. 9. §. 2.

10. Temperatur Tertiò. Nam, si occurrat adesse in aliquo duo impedimenta, alterum occultum v. g. affinitatis ex copula fornicaria, vel crimen: alterum publicum, v. g. consanguinitatis, tunc ex benigna Pontificis mente nolentis hominem sua occulta crimina publice manifestare, satis erit, petere publice, & ita Averl. loco citato *vers.* Intra has rationes, (quod solet fieri per viam Dataræ (dispensationem impedimenti publici, v. g. dictæ consanguinitatis, tacito occulto, & deinde, secretè, (quod fit per viam Pœnitentiariæ) petere dispensationem occultam, v. g. dictæ Affinitatis, vel Criminis: Sed adverte, Pœnitentiario narrari debere publicum impedimentum, addendo, vel de illo impetratam, vel impetratam esse ab eodem Summo Pontifice dispensationem.

§. IV. Quando taceatur, Matrimonium fuisse contractum cum impedimento.

1. **P**etrus contraxit Matrimonium per verba de præseni cum Maria ejus consanguinea, quare nulliter contraxit. Nunq, siue ante consummationem, siue postea, (quo pacto commisit incestum) poscit a Pontifice dispensationem huius impedimenti, obligaturne exponere, se cum dicto impedimento contraxisse, vel consummasse?

1. Respondeo. Si cum scientia impedimenti contraxit

O 3 (idem)

(idem dic, si contraxit cum quocumque alio impedimento, ut putat Averſa l.c. ſeſſ. 6. cum Sanch. l. 8. matr. d. 25. n. 24. & alibi, quicquid contrarium ſentiat Henric. l. c. 3. n. 8.) debet exponere, ſic ſe contraxiſſe, vel conſummaſſe, ſecus nullam diſpenſationem recipiet. Ratio eſt, quia Tridentinum ſeſſ. 14. cap. 5. de Reſ. monet Pontificem, ne in hoc caſu diſpenſet (hoc eſt, ut diſculter diſpenſet) ad puniendam malam fidem ejuſ, qui ſic contrahere præſumpſit. Propter eandem rationem ſi quis Matrimonium contraxiſſet cum impedimento cognito (qualiter etiam eſt impedimentum abſentiae Parochi, & Teſtium (ſub ſpe faciliſoris diſpenſationis, debet etiam hanc ſpem declarare, quia multo magis Tridentinum vult, ut in eo caſu non diſpenſetur. Et nota, explicandam Pontifici eſſe rem, ſicuti ſe habuit, hoc eſt, malam fidem fuiſſe, ex parte utriuſque coniugis, vel fuiſſe ex parte vnius tantum. Lege Averſam l. c. Ver. At ſi ex duobus, quicquid innuat in oppoſitum apud Dianam, p. 10. traſſ. 11. reſol. 44. ubi multa ad rem hanc.

3. At verò, ſi quis dictum Matrimonium in facie Eccleſiae contrahit bona fide cum ignorantia impedimenti, poterit ejuſmodi contractionem tacere, quia ejuſmodi Matrimonium bona fide contractum diſpenſationi non nocet, nec difficiliorem eam reddit; immo, quia reddit faciliorem, conſilium tibi do, ut illud exponat, nam ſic facilius gratiam impetrabis. Verum adverte; Primò, quando ignorantia fuit craſſa, quamvis ſine temeritate, non poſſe te exponere poſitive Matrimonium bona fide contraxiſſe, id enim tunc falſum eſſet, ſed ſolum tibi nunc concederetur, poſſe negative te habere, hoc eſt, te poſſe tacere, quia verè tunc non fuit contractum cum ſcientia, & præſumptione, quam præſumptionem, ac temeritatem vult punire Tridentinum.

Adverte Secundo, idem Tridentinum ſeſſ. 14. c. 5. de Reſ. matr. Averſa l. c. ſeſſ. 6. initio, velle, ut, qui Matrimonium contraxit cum impedimento dirimente, non præmiſſis denuntiationibus, etiam ſi impedimentum iſ ignoraſſet, iuſdem ſubſciatur poenis. Quare iſ explicare debet nullitatem ſui Matrimonii: quia, neglexiſſe denuntiationes, difficiliorem tunc reddit diſpenſationem.

§. V. Quando taceatur Qualitates extrinſeca.

1. Antonius, & Antonia, ſive divites, ſive inopes, ſive nobiles, ſive ignobiles, ſive vidui, ſive non vidui, ſimileſque qualitates Matrimonio extrinſecas habentes, neceſſitate tamen habent eas explicandi, quando aliquam diſpenſationem à Pontifice expoſcunt?

2. Reſpondeo. Quamvis interdum conſultum, ſit, eas explicare ad facilitandam diſpenſationem; tamen non ex obligatione, quia illarum notitia, vel ignorantia non nocent diſpenſationi.

3. Excipit viduitatem ex parte ſceminæ Pontius, l. 8. c. 17. num. 42. notat enim, ſceminam viduam, præſertim habentem filios, debere manifeſtare, ſe eſſe talem, ſi petat diſpenſationem nubendi, v. g. conſanguineo, vel affini, quia Pontifex diſpenſando maxime intendit favere ſceminæ, ne innupta remaneat, quam miſerationem non habet reſpectu viduæ, de cujus ſecundis nuptiis iura nihil laborant.

4. Adverte tamen, quamvis ex te non obligeris, explicare tuos Titulos, tuas divitias, inopiam, nobilitatem, ignobilitatem, &c. tamen, ſi de his interrogeris, ſive tu, ſive tuus Procurator, debebis omnino veritatem aperire, ut nempe Darius arbitretur quantitatem Compoſitionis. Qui ſunt nobiles, & ſimilia, ſatis indicavi ſupra c. 7. n. 26.

§. VI. Quando taceatur ipſi individuales gradus, vel ſimilia perinentia ad conſanguinitatem, vel affinitatem.

1. Indicavimus non multo antea, debere explicari, non ſolum impedimenta diverſa ſpecie, v. g. an ſit

impedimentum ex conſanguinitate, an ex affinitate, an ex crimine, an ex Voto, &c. ſed etiam, an ſit, veluti numero, an ſcilicet ſit conſanguinitas in primo gradu, an in tertio, &c. Adde nunc, debere etiam explicari, an ſit unica coniunctio, an multiplex ex utroque ſtipitibus, id eſt tum ex patris, tum matris, vel utriusque, &c. An ſit publica honeſtas ex Matrimonio, an ex ſponſalibus. An coniunctio ſit per lineam rectam, an per tranſverſalem, & an ſit ſpiritualis, &c. quæ Paternitas ſcilicet, an Compaternitas, quæ ſupra c. 5. ſ. 2. num. 2. explicavimus. Quod autem hæc coniunctio ſit ex Baptiſmo, vel ex Confirmatione, non eſt obligatio explicandi, quia ex utroque Sacramento patet eadem coniunctio.

2. In ſola Affinitate ex copula fornicaria ſatis eſſe neceſſe explicari, an ſit per lineam rectam, v. g. copulam habitam cum Matre ejus, quam ducere videtur cum Sorore indicare videtur Sanch. l. 8. matr. d. 24. n. 1. ſed quia, ob majorem peccati enormitatem, diffiſcultas tunc eſt diſpenſatio, explicari debere, colligi poſſit dictis §. 2. n. 3.

3. Præterea, ſi velis ducere Bertam, v. g. cum Sororem, v. g. Mariam cognoviſti, una eſt Affinitas, ſi Mariam centies cognoveris: at, ſi cognoviſti v. g. Bertæ Sorores, v. g. Mariam, & Agatham, quæ ſemel tantummodo ſingulas, ſæpe contraxiſſiſſe diſpenſationes ſpecialiter explicandas, licet ſint in eodem gradu. Lege Molinam traſſ. 1. de Inſtit. d. 16. l. 1. Averſa l. 3. p. 1. Verſ. Affirmandum tamen eſt, Quidam dicunt, Tunc apud Dianam p. 8. tr. 8. reſ. 60.

4. Atque ex priore parte huius dicti ſit, ut ſi ſimpliciter Pontifex pro hoc impedimento ex copula fornicaria habita cum unica Sorore Bertæ, quæ intendis ducere, Pontifex autem, ut conſuetum, mittat Delegato, ut expediat diſpenſationem, tu ante diſpenſationis expeditionem iterum, iterumque cognoscas eandem Sororem, ſit inquam, ut adhuc poſſit Delegatus diſpenſationem valide expedire, qui per iteratas copulas nova non inſurgit Affinitas. At ſi Delegatus iam diſpenſavit, poſtea verò tu eandem Matrem ante Matrimonium rite initum, cognoscas, ſit, ut contrahas omnino novam Affinitatem à Pontifice neceſſariam de novo diſpenſandam. Ita Sanch. l. 8. matr. d. 24. num. 2. & 8. & communiter ap. Dianam p. 8. traſſ. 3. reſ. 45. ſed quia; nam prior ablata iam fuit per diſpenſationem, quare nunc de novo alia conſurgat neceſſe eſt.

§. VII. Quando taceatur gradus proximior.

1. Aloyſius, & Aloyſia ſunt conſanguinei (ſim dic, ſi ſunt Affines) cum gradu ſecundo in tertio, vel tertio in quarto, &c. obligantur tamen, non ſolum explicare gradum remotiorem (propter quem ſolum requiritur diſpenſatio, quia ille eſt, qui conſtituit gradum coniunctionis, ut ſupra vidimus (qui locus omnino eſt recolendus) verum etiam gradum proximorem, ſi petant diſpenſationem ad Matrimonium inter ipſos contrahendum?

2. Reſpondeo. Quod obligentur in conſanguinitate & Affinitate ex copula licita non eſt dubium, quæ ſtatuerunt Gregorius XI. Clemens VII. Pius IV. & Pius V. Dixi (ex copula licita); nam, quando petatur diſpenſatio in ſolo foro Conſcientiæ Affinitas ex copula fornicaria, valere illam, quamvis gradus propinquiſſis mentio non fiat, dummodo non in preſentibus, nec eſſe neceſſarias literas declaratorias, monet Sanch. lib. 8. matr. d. 24. num. 33. ſed quæritur Pius V. An obligentur ſub poena invaliditatis Secundo, ut ſaltem ſub poena peccati.

3. Quoad primum, quando ſive per ignorantiam, ſive per malitiam, ſive bona, ſive mala fide tacitus ſui proximior gradus, qui ſit primus, eſſet invalida diſpenſatio, & invalida à Delegato etiam ignoranter procedente, concederetur; At in caſu, in quo taciti fuerint proximior